

משרד החינוך
המנהל למדע ולטכנולוגיה
הפיקוח על מגמות התקשורת

אוגוסט 2021

י"ח באלול תשפ"א

מסמך הערכות לפרויקט למ"ד תשפ"ב

מורות ומורים שלום רב,

לאחר שנת תשפ"א שהביאה עימה אתגרי למידה והוראה שכפתה עלינו מגפת הקורונה, אנו ניצבים בפני שנה חדשה, ומקווים שהחיים בכללותם ובין כתלי בית הספר בפרט, ישובו למסלולם.

במסמך ההערכות שלפניכם מצוי המידע הכולל :

1. **משובים מהפרוייקטים בתשפ"א**

2. **טופס אישור יציאה לפרוייקט.**

3. **מחווון מעודכן לתשפ"ב.**

4. **מאגר חומרים ללמ"ד ו'הכל בכף היד'.**

1.א. משובים מהפרוייקטים לתשפ"א

לאחר ריכוז משובי הבוחנים עולה כי יש לשפר באופן ניכר את הנקודות הבאות ולחדדן בקרב תלמידנו כבר בראשית דרכם.

דילמה

יש לחזק את הוראת נושא הדילמה. במיוחד את ההבנה של מושגי הרווח והמחירים של כל אחת מאפשרויות הפתרון של הדילמה. לצורך כך יש מצגת באתר למ"ד בכותרת "**תירגול להבנת מושג הדילמה**" ובה גם הסבר מתומצת וגם פורמט לתרגול. כל אחד יכול להציב דוגמה אחרת, מתאימה או אקטואלית יותר.

יש לחדד אצל המורים את הניסוח של הדילמות – כל ניסוח אמור להוביל למגוון תשובות ובכל תשובה משיגים תוצאה (לא שלמה) ומשלמים מחיר מסוים. לא לנסח דילמות בצורה שתוביל לתשובה אחת "נכונה".

מקום הדיון בדילמה

ההתייחסות והדיון בדילמה, צריכה להופיע בשני מקומות (נא ראו מבנה כולל של העבודה):

1. **במבוא** (הצגת הדילמה ומדוע היא מעניינת, כחלק מהצגת הרציונל לעבודה).

2. בסיכום (לאחר עבודת החקר והממצאים, דיון מעמיק יותר בדילמה על משמעויותיה השונות). לחלק זה בעבודה נקרא: סיכום העבודה ודיון בדילמה.

אופן ביצוע הפרויקט לעומת אופן הצגתו

חשוב להבהיר לתלמידים שיש להבחין בין סדר העבודה על הפרויקט לבין סדר הדברים המוצגים בפרויקט. כל עבודה מוצגת לקוראים בצורה לינארית (מבוא-תיאורטי-חקר-סיכום), אבל העבודה על הפרויקט אינה לינארית. לדוגמה, אנחנו כותבים את המבוא לאחר שהעבודה כמעט גמורה ורק לאחר שאנחנו יודעים מה בדקנו ומה מצאנו, רק אז אנחנו חוזרים אל המבוא. כך גם בשאר פרקי העבודה: מבססים בסיס תיאורטי על ידי מושגים, אבל כדאי לחזור ולבחון את הרלוונטיות שלהם מדי פעם. אני חושב על דילמה, אבל יתכן שלאחר ביצוע שלב עבודת חקר, אגלה שיש דילמה יותר מעניינת וכן הלאה. חשוב להבהיר גם לתלמידים כי אופן ביצוע העבודה אינו לינארי (בניגוד לאופן הצגתה).

להלן עדכון וחיידוד ההנחיות לשנה"ל תשפ"ב באשר למרכיבי העבודה וסדר הופעתם:

• מבוא

במבוא מציגים את נושא העבודה ואת הרציונל לכתיבתה (מדוע אני עוסק בזה? מדוע זה מעניין אותי או מעניין לדון בכך?). בנוסף להצגת הנושא והעבודה באופן כללי, במבוא מתייחסים לדילמה: מציגים אותה ואת הקשר שלה לנושא העבודה. כאמור, לעיתים תלמידים יגיעו לדילמה רק לאחר עבודת החקר ולכן יש לכתוב את המבוא בסוף ביצוע העבודה.

• רקע התיאורטי

יש לוודא שבכל פרויקט התלמיד מכסה בצורה מלאה את הזירות בהן הפרויקט עוסק. לוודא שאינו מפנה למושגים בצורה אקראית, אלא באופן שמראה ידע ובקיאיות בזירות שרלוונטיות לפרויקט. הרקע התיאורטי משמש בסיס לעבודת החקר עצמה אבל, יש מדי פעם לשוב אליו: המושגים משמשים נקודת מוצא לעבודה העצמאית (שמסתמכת על מה שנלמד קודם לכן), אבל לאחר עבודה עצמאית – אם היא נעשית בצורה טובה – ראוי לחזור לפרק המושגים ולעצב מחדש: יש מושגים חדשים שנראים רלוונטיים ולעומתם, יתכנו מושגים שחשבנו שיעילו, אבל התגלו בפחות משמעותיים.

ה"שאלות הירוקות" משמשות אמצעי לוודא שכל תלמיד נוגע בנקודות המרכזיות של הזירות בהן עוסק הפרויקט. אם יש חזרתיות אז צריך לכתוב בצורה מתומצתת יותר ואם זה מאולץ, אז צריך לבחון את העבודה: האם התלמיד יודע באילו זירות הפרויקט שלו עוסק? האם הוא מפנה למושגים פחות רלוונטיים? זה יכול להיות אמצעי לכיוון ודיוק העבודה.

• חקר ומתודולוגיה (הצגת הממצאים והסברים)

בפרק זה יסביר התלמיד את שיטת המחקר והממצאים:

1. מתודולוגיה = מה בדקתי + כיצד בדקתי?
2. ממצאים = מה מצאתי. חשוב להדגיש שלצד הממצאים צריך להציג פרשנות. כלומר, לא להציג רק רשימה של ממצאים ללא הסברים וניתוח – אלא ללוות כל ממצא בהסבר - מה המשמעות של מה שמצאתי, "מה זה אומר", כיצד זה

מתקשר לטיעונים קודמים שלי בעבודה? מה המשמעות של הממצא הזה (ביחס לנושא העבודה/ לתקשורת/ לחברה)?

● סיכום העבודה ודיון בדילמה

הסיכום יהיה בנוי משני חלקים (ביניהם הפרדה ברורה):

1. סיכום = כמה פסקאות בהן סיכום העבודה: מה בדקתי, מה מצאתי, מה יש לי להגיד על זה באופן כללי, תובנה כללית על התקשורת בהקשר לעבודה שלי.

2. דיון בדילמה

1. הצגת הדילמה שעולה מהעבודה שלי. הסבר שלה, הסבר על הקשר בין הדילמה לבין נושא העבודה.

2. פתרונות שונים לדילמה (לפחות שניים) + הרווחים שאפשר להשיג והמחירים שיש לשלם בכל אחד מהפתרונות.

3. הכרעה מנומקת ועצמאית שלי לגבי הדילמה. כיצד אני חושב שצריך לפעול ומדוע אני חושב כך.

1. ב. משובי תלמידים ומורים מהפרויקט:

החל משנה שעברה קיימנו משוֹב הערכה של הפרויקט במספר רמות – ברמת המורה, ברמת התלמידים וברמת מעריכי (בוחני) הפרויקט.

ממשוֹב התלמידים עלה כי :

הרוב המוחלט של התלמידים הרגיש שבחר את הנושא בעצמו ותהליך הליווי של המורה היה מוצלח ואינו כפוי. מרבית התלמידים השיבו כי לפרויקט יש ערך לימודי רב בכך שחשף אותם למידע חדש. מרבית התלמידים היו מרוצים מחוויית הלמידה והיו מעוניינים ללמוד מקצועות נוספים במסלול למ"ד. מרבית התלמידים לא היו סבורים ששיטת למ"ד קשה יותר מלימוד רגיל. כמחצית מהתלמידים ציינו כי הפרויקט סייע להם להיות מודעים ליכולות ולכישורים אישיים שלא היו מודעים להם קודם. מתוך סעיף ההערות האישיות של התלמידים עלה כי הלימוד והעבודה העצמאית היו עבורם חוויה חיובית.

חשוב גם לומר כי חלק לא מבוטל מהמשובים כלל תשובות ומענה שחזר על עצמו. לפיכך נבקש מהמורים בשנת תשפ"ב לוודא שניתן לתלמידים זמן איכותי למילוי המשוב, ושההתייחסות אל המשוב תהיה מעמיקה ורצינית, שהרי על בסיס משוב זה אנו לומדים ומנסים לשפר את הפרויקט.

משוֹב מורים:

לצערנו הרב רק מחצית מבין המורים המלווים את הפרויקט ענו על שאלות המשוב. נבקשכם לגלות בשנה הקרובה התייחסות רצינית לדרישת מילוי משוב זה.

2. טופס אישור פרויקט:

החל מהשנה, טופס אישור הפרויקט ייראה שונה מבעבר ויעבור שלוש תחנות (עמודים 3-5):

- תחנה ראשונה - המורה המלווה
- תחנה שנייה - יישלח לרכזת הפרויקט במטרה לקבל אישור יציאה לדרך (עד סוף דצמבר).
- תחנה שלישית - יישלח לבוחן הפרויקט כתנאי להערכתו. (עם שליחתו של הפרויקט להערכה, כשלושה שבועות לפני ביצוע הבחינה).

שימו לב: את הטופס יש למלא בשיקול דעת ולאחר מחשבה רבה ולא כלאחר יד! ללא מילוי של הטופס וללא שליחתו לשני הגורמים שצוינו, לא ייבדק הפרויקט.

3. מחוון מעודכן לשנה"ל תשפ"ב (עמודים 8-10)

4. מאגר מאמרים:

במאמצים משותפים ריכזנו בשנה שעברה מגוון רחב של מאמרים לספריית למ"ד שיתופית אשר משמשת את תלמידי/ות הפרויקט. כולכם מוזמנים להציע לתלמידים לעשות בה שימוש גם השנה.

נא הפנו את תלמידיכם לריכוז החומרים בלמ"ד 'הכל בכף היד' אליו ניתן להיכנס באמצעות טלפון חכם.

בברכת שנה טובה ובריאות איתנה,

חנית דקל גרטמן,

יוסי בר דוד,

רכזת

מנהל תחום דעת (מגמות טכנולוגיות תקשורת)
פרויקט למ"ד

המשך בעמודים הבאים

משרד החינוך

המנהל למדע ולטכנולוגיה

הפיקוח על מגמות טכנולוגיות תקשורת

פרויקט למ"ד

לחוקר/ת התקשורת הצעיר/ה שלום,

בשעה טובה יש לך רעיון לפרויקט ואת/ה להוט/ה לצאת לדרך.

אך שנייה לפני שאת/ה יוצא/ת למסע מרתק של חקר וגילוי בתוככי עולם התקשורת, עצור/עצרי לשנייה ונסיה להבין - במה עוסק הפרויקט שלך? מה מייחד אותו? מדוע הנושא שבחרת הוא חשוב ומצדיק את המאמץ שתשקיע/י בו?

הכנו למענך סדרת שאלות אשר תעזורנה לך לקראת המסע ובמהלכו. אנא אל תחפז/י לענות על השאלות. הקדישי/י להן את מלוא תשומת הלב, הן תעזורנה לך בהמשך הדרך.

בהצלחה!

לתשומת לבך – עליך למלא את השאלות הבאות באופן רציני ומעמיק בכדי לקבל את אישור משרד החינוך. לאחר מילוי הטופס, עליך לשלוח אותו למורה. (עד ה- 1.1.22).

שים לב: רק לאחר שהטופס יאושר על ידי הפיקוח המקצועי במשרד החינוך ניתן להמשיך בכתיבת הפרוייקט וניתן יהיה בהמשך גם לבחון את הפרויקט שלך.

משרד החינוך

המנהל למדע ולטכנולוגיה

הפיקוח על מגמות טכנולוגיות תקשורת

פרויקט למ"ד

שם בית הספר:

שם ומשפחה:

בחירת הנושא	מהו הנושא שבחרת? מדוע בחרת בנושא זה? מדוע נושא זה הוא מעניין או חשוב?	
מה אומרים על כך בתקשורת?	1. מצא/י שלוש כתבות מהתקשורת אשר עוסקות בנושא שבחרת וכתוב/כתבי מהי ההתייחסות בכל כתבה לנושא זה (מה אומרים על זה בתקשורת?) 2. 3.	
האם כבר חקרו את הנושא בעבר? ואם כן, מה מצאו?	1. כאן עלייך להציג שלושה מאמרים שכבר נכתבו על ידי חוקרי תקשורת ושיש להם קשר לנושא שבחרת. 2. לאחר שתציג/י את שם המאמר ואת שם הכותב, 3. כתוב/כתבי במשפט אחד כיצד כל מאמר קשור לנושא שלך.	
אז מה בעצם את/אתה הולך/ת לחקור?	כאן תוכל/י לכתוב מהי השאלה הראשית אשר	

	תנחה אותך במהלך החקר שתבצע/י	
	כאן עלייך לכתוב מהי השיטה שלך לבדוק את מה שרצית.	איך יתבצע החקר שלך?
	כאן תוכל/י להציג את המושגים שלמדת, ושלדעתך הם חשובים ו"נוגעים" בנושא של העבודה שלך. אינך צריך/כה עדיין להסביר אותם, אלא רק להזכיר אותם ולכתוב במשפט מדוע הם מתאימים לנושא.	איזה מושגים מהזירות שלמדת מתאימים לנושא העבודה?
	כאן עליך לכתוב אילו שאלות דילמה עולות כשאת/ה חושב/ת על הנושא שאותו את/ה חוקר/ת ובודק/ת	האם החקר שלך העלה שאלות דילמה כלשהן?

אישור המורה המלווה: _____ תאריך _____
 אישור משרד החינוך: _____ תאריך _____
 אישור בוחן/ת הפרויקט: _____

משרד החינוך
המנהל למדע ולטכנולוגיה
הפיקוח על מגמת טכנולוגיות תקשורת

מחווין למ"ד תשפ"ב

שם הפרק	ניקוד	סעיפים מרכזיים בפרק	תיאור תתי הנושאים
מבוא	15	רקע כללי על נושא העבודה רלוונטיות הנושא בתקשורת	- הצגת רקע רלוונטי לנושא העבודה תוך ציון המושגים המרכזיים שעליהם נשענת העבודה. - כתיבת רציונל לכתיבת העבודה: נימוק לבחירת הנושא, החשיבות שבבחינת הנושא, העניין שהנושא מעורר. - התייחסות לשלושה טקסטים תקשורתיים עדכניים המתייחסים לנושא העבודה הנבחר מזוויות מרובות תוך הפנייה אל הטקסטים בקישור. - סיכום של הטקסטים והרלוונטיות שלהם לנושא.

		הצגת מכלול העבודה באופן תמציתי פרומו	• הצגה תמציתית של מכלול העבודה תוך התייחסות לחקר ואזכור הדילמות העולות ממנו. • הכנת קדימון (פרומו) שיהווה גריין (טיזר) שמטרתו לעודד את הצופים להיכנס לנבכי העבודה ולקרוא אותה
רקע תיאורטי	20	סקירה אקדמית סקירה מושגית ביבליוגרפיה	▪ סקירה תיאורטית של <u>שלושה מאמרים אקדמיים</u> מהספרות המקצועית וסיכום של הטענות המרכזיות העולות מכל מאמר, הסבר הרלוונטיות של כל מאמר לנושא העבודה. ▪ מכל מאמר יבחר התלמיד ציטוט/פסקה שמצאה חן בעיניו וינמק את בחירתו בה. ▪ בחירת ארבע שאלות ירוקות מתוך הזירות הרלוונטיות מתוך מאגר השאלות על הזירות בקישור מטה. ▪ בחירת <u>חמישה מושגים</u> משמעותיים מתוך תוכנית הלימודים הבאים לידי ביטוי בעבודה. ▪ הסבר של כל מושג והסבר הזיקה (הרלוונטיות) שלו לנושא העבודה.
חקר ומתודולוגיה	25	מתודולוגיית החקר ביצוע החקר ממצאי החקר	הסבר של החקר ומטרתו: • פרוט של שדה המחקר, תקופת המחקר, שאלות "המסרק" ושאלת החקר הראשית שמובילה אותו. • הפעלת שאלות "המסרק" על הטקסטים שנבחרו כשדה המחקר. • הצגת הממצאים ודיון מעמיק בהם: • מה נמצא בחקר? • מה המשמעות של הממצאים שעלו מן החקר? • הצעת פרשנות והסברים לממצאים (על מה זה מלמד?)

- סיכום העבודה ומסקנות כלליות : מה בדקתי? מה מצאתי? מה דעתי על מה שמצאתי? התהליך שעברתי. - התייחסות לאוריינות תקשורתית ואוריינות אזרחית/חברתית: מה למדתי על התקשורת? מה מקומה/תפקידה/פעולתה בחברה. - ניסוח הדילמה המרכזית שעולה מהעבודה או ניסוח של מספר שאלות דילמה העולות מהעבודה (מנקודות מבט שונות): הצגת הדילמה/דילמות הסבר הרווח וה"מחיר" שעולים מכל פתרון/הכרעה בדילמות. - הכרעה אישית: מהי הכרעתי בדילמה/ות שהצגתי? - יש להציג הכרעה מנומקת.	סיכום ומסקנות אוריינות תקשורתית ואוריינות אזרחית/חברתית דיון בדילמות הנובעות מן החקר פתרונות אפשריים לדילמות שאלת ה"רווח" ו"המחיר" הכרעתי המנומקת	20	סיכום ודיון בדילמות
- העבודה מוגשת בבלוג ברשת-מעטפת דיגיטלית בעיצוב גרפי אטרקטיבי. - בעמוד הראשי יוצגו: שם הדילמה שם התלמיד שם המקצוע סמל השאלון. - הבלוג מחולק לקטגוריות על פי פרקי המחקר. - בלוג קיימים קישורים לטקסטים האקדמיים והתקשורתיים בהם נעשה שימוש.		5	נראות
- התלמיד יציג את עיקרי עבודתו במשך כ-5 דקות בפני בוחן בליווי אמצעים ויזואליים לבחירתו. - שיחה עם הבוחן תוך התייחסות ספציפית לפרקי העבודה ולפרויקט כולו.		15	הגנה על הפרויקט

